

præter expectationem dimitteretur ex novitiatu, postea professæ est in conventu Ursularum. An soluta est a tribus votis prioris Ordinis? Et num idem dicendum, si maneret in sæculo?

R. Dum Claudia professionem emisit in conventu Ursularum, penitus soluta est a votis præcedenter emissis. Verum si in sæculo remaneat, & vota prius emisit cum cognitione causæ, & post maturam deliberationem, ea tenetur observare. *Pontas.*

NOTA. In Sæculo non teneretur ad votum paupertatis & obedientiæ utpote devolutum ad circumstantias observantiæ moraliter impossibilis. Votum autem castitatis fundatum in errore, ac proin dubii, valoris, esset dispensabile vel commutabile ab Episcopo.

CASUS XL. Num votum reale obligat hæredes, deductis prius ære alieno & legitima?

R. Si promissio per votum facta non fuerit inserta testamento defuncti, isque votum post mortem suam adimplendum non mandaverit, non videntur obligari hæredes. *Fromageau.*

NOTA. Si morali certitudine de voluntate defuncti constat, ea implenda est.

CASUS XLI. Puella quædam vovet, se ingressuram Religionem, si non possit nubere cuidam determinato adolescententi. Teneturne adimplere votum?

R. Tenetur, quantum id pendet ex ejus arbitrio. Episcopus tamen potest dispensare in hoc voto, nisi jam impleta sit conditio; sublata enim per positionem conditionis suspensione voti non amplius dispensare potest Episcopus, ut quidam Authores volunt. *Fromageau.*

NOTA. Cum hoc votum ex sua natura sit conditionatum, non est reservatum Papæ, siue conditio fuerit impleta siue non.

CASUS XLII. Non nemo grave crimen commisit, & ex metu incurrendæ pœnæ emittit votum, si evadat pœnam, Teneturne hoc votum adimplere?

R. Tenetur in conscientia ad implendum votum; nec id commutari potest, ni in majus bonum. *De Lamet.*

NOTA. Cum hoc votum sit conditionatum, non impleta conditione ad nihil tenetur. Aliter dicendum, si vovisset causaliter hoc modo: *ut evadat.*

CASUS XLIII. Incolæ cujusdam civitatis actu publico debitis formalitatibus vestito emittunt votum publicum; sed personale, Tenenturne illud adimplere?

R. Tenentur; quin tamen per hoc obligare possunt suos posteros & successores. Et si velint liberari a voto suo, pro dispensatione adendum est Episcopus. *De Lamet.*

NOTA. Sic quando integra communitas pro aversione mali, vel consecutione boni vovet ad determinatam diem ferias vel processionem annuam, & votum non exhibetur Episcopo pro confirmatione, non tenentur posteri ad votum. Si vero votum fuit approbatum ac confirmatum ab Episcopo, obligantur & posteri, quamdiu non dispensaverit Episcopus; prout in diocesi Augustana jam sæpius fuit promulgata dispensatio episcopalis circa ferias, ut vacant, devotionales, siue dein ex voto communitatis, siue ex libera solum devotione ortæ fuerint.

CASUS XLIV. Quidam emisit votum animo violentis tentationibus perturbato. Valetne?

R. Non valet; quia taliter voventi & cognitio & libertas deest sufficiens ad contrahendam veram obligationem. Nec renovatio voti ab initio invalidi vim ac valorem illi tribuit. *Fromageau.*

NOTA. In dubio, an vovens habuerit sufficientem deliberationem, aut num votum sit de meliori bono, vel acceptatum a Deo, facienda est commutatio voti a confessario quocunque.

CASUS XLV. Clericus quidam complexionis admodum teneræ votum emisit ingrediendi Ordinem Capucinarum. Teneturne voto?

R. Tenetur: si tamen assumpto habitu, & adhibitis, quæ potuit, omnibus, ut ad professionem admittatur, se nimis debilem experiatur ad sustinendas austeritates Ordinis, petere debet dispensationem a Papa; qua obtenta tranquillo animo redire poterit in statum suum pristinum, in eoque perseverare. *De Lamet.*

CASUS XLVI. Homo quidam in gravi infirmitate constitutus votum emisit amplectendi statum Capucinarum, aut Eremitarum. Quænam obligatio hujus voti?

R. Verum iste votum emisit, teneturque illud exequi: quia tamen votum hoc est disjunctivum, poterit pro libitu se determinare ad statum alterutrum. Si eligat statum Eremitarum, & graves rationes interveniant eum non amplectendi, poterit Episcopus, & tempore Jubilæi quivis sacerdos approbatus dispensare in hoc voto, ita, ut talis postmodum etiam contrahere matrimonium possit. *Fromageau.*

CASUS XLVII. Presbyter quidam cujusdam Congregationis sæcularis, in qua tantum emittuntur vota simplicia, in quibus Superior dispensare potest, vovit, se nunquam petitulum dispensationem. Potuitne emittere tale votum?

R. Potuit; sed Superior etiam in hoc posteriori voto dispensare, illudque vi potestatis suæ, quam habet in subditos, irritare potest, quando id expedire judicaverit. Votum in nullo unquam casu, & quidquid evenerit, petendi dispensationem aut commutationem votorum suorum, est nullum; quia fieri potest, ut sit de re illicita. *Fromageau.*

NOTA. Causalis hæc: quia &c. non est bona. Potius dicendum, ideo tale votum esse nullum; quia se extendit etiam ad circumstantias, in quibus votum potest definere esse de meliori bono.

CASUS XLVIII. In quibusdam communitatibus Monialium emittuntur vota simplicia, & tamen conservatur proprietas bonorum. Num hæc vota quoad solum bonorum usum coram Deo perinde obligant, ac vota solemnia?

R. Eodem modo obligant, Monialesque emissis his votis nihil omnino vel dare possunt, vel accipere absque Superiorissæ consensu. Confessarius quoque eas absolvere nequit, nisi paupertatis votum, quod emisissent, se servaturas promittant. *Fromageau.*

CASUS XLIX. Obligantne vota ante solemnem professionem emissa?

R. Per vota solemnia extinguuntur omnia alia vota prius emissa. Hinc post solemnem professionem non obligant amplius; Superiorque habet jus eorum executionem impediendi. *Fromageau.*

NOTA. Hoc verum est circa vota præjudicantia statui religioso. Circa non præjudicantia falsum est. In dubio an præjudicent, servanda est declaratio Superioris. Vide cas. 37.

CASUS L. Quidam in periculo mortis constitutus emittit votum ingrediendi Religionem, si convaluisset. Teneturne illud adimplere?

R. Si, dum emittit hoc votum, fuit sufficienter mentis compos, ut cum electione & libertate agere potuerit, tenetur illud adimplere. In dubio de sufficienti libertate ac electione recurrendum est ad Papam, ejusque res iudicio relinquenda. *De Lamet.*

NOTA. Si votum fuit conditionatum sub conditione reconvalescentiæ, non est reservatum Papæ. Vide cas. 27. & 34.

CASUS LI. ^{Fuel} ^{emittit} votum redeundi in monasterium, ex quo Novitia egressa fuerat. Censeturne soluta ab obligatione adimplendi votum, si statim ab initio quædam difficultates moveantur de iterata ejusdem receptione?

R. Non est soluta, si nihilominus postmodum ipsi offeratur ingressus. Si tamen eam in se a vita religiosa alienationem sentit, ut non temere credi possit, ei vocationem deesse, pro dispensatione in voto Papam accedere debet. *De Lamet.*

CASUS LII. Adolescens quidam votum emittit ingrediendi Religionem, illudque sæpius ratum habuit. Teneturne suo voto?

R. Tenetur; & solus Papa in eo dispensare potest, & quidem non nisi ex gravibus motivis. Si Papæ non videatur concedenda dispensatio, adolescens paratus esse debet ad amplectendam Religionem. *De Lamet.*

NOTA. Supponendum, hunc adolescentem jam esse egressum annos pubertatis.

CASUS LIII. Non nemo professionem emittit in Capitulo, quin ullus ex conventu præsens fuerit.

R. Professio hæc æque solemnitas ac valida est, acsi publice in ecclesia fuisset emissa, si consuetudo & constitutiones monasterii, ubi viget hæc praxis, sunt approbatæ ab Ecclesia. *Fromageau.*

CASUS LIV. Benedictini non reformati introduxerunt consuetudinem non utendi cibis quadragesimalibus, nisi diebus Veneris & Sabbati. Suntne securi in conscientia?

R. Si ipsimet introduxerunt hanc consuetudinem, absque peccato eam sequi non possunt. Verum si eam jam introductam repererunt, eidem se conformare possunt. Hi ipsi Religiosi tenentur in communi vivere, & uti mensa communi. Quod attinet laborem manuum a regula S. Benedicti præscriptum, idem ferendum est iudicium, quod de obligatione vescendi cibis quadragesimalibus. *Fromageau.*

CASUS LV. Potestne Religiosus voto paupertatis adstrictus tuta conscientia pecuniam possidere contra voluntatem Superioris sui?

R. Non potest; imo neque Superior id ipsi permittere potest absque causa legitima. Tenetur autem Superior ipsi necessaria suppeditare. Religiosus professus, qui crederet, se posse possidere pecuniam ex eo, quod in aliis hanc praxin observasset, coram Deo non excusaretur. Præterea Religiosus uti debet veste simplici & modesta, & quidem juxta morem monasterii. Tenetur insuper exacte ac fideliter indica-

re suo Super. *De Lamet.* possidet, quia vel minimum celare præsumat.

CASUS LVI. Num possunt Moniales voto paupertatis adstrictæ quidpiam possidere tanquam proprium?

g. Non possunt tuta conscientia quidpiam tanquam proprium possidere, vel sibi met ipsis applicate pensiones particulares, aut munuscula, quæ recipiunt. Nec Superiores, nec Abbatissæ, nec Priorissæ possunt in hoc cum Monialibus dispensare, iisve permittere, ut quidquam proprii habeant, aut depositi, sive extra sive intra monasterium. *De Lamet.*

NOTA. Deposita sub custodia, & libera consensione Superiorissæ licita sunt.

CASUS LVII. Quæritur 1. An possit Monialis professæ annuam pensionem, vel alias pecunias a consanguineis suis recipere, easque convertere in munuscula. 2. Num possit Superiorissa de quadam summa pecuniæ disponere absque consensu Communitatis. 3. Num ipsa Communitas notabile honorarium possit facere Episcopo, quin speciali titulo ipsi devincta sit. 4. Teneturne Superiorissa solvere debita contracta a quadam Moniali sibi subdita. Aut num ea ipsa Monialis potest negotiationem, aut aliud genus commercii exercere, ut tantum aquirat, quantum requiritur ad expungenda debita. 5. Quid agendum confessario cum Moniali, quæ sic agere consueverit, nec tamen quidpiam in confessione exponit; confessarius autem id aliunde scit?

g. *Ad 1.* Monialis, de qua agitur, etiam permittente Superiorissa non potest recipere pensionem annuam aut alias pecunias cum facultate libere de iis disponendi, aut eas convertendi in munuscula arbitraria; sed quidquid pecuniæ cum licentia a suis consanguineis accipit, in communem massam deferri debet. Superiorissa, quæ Moniali cum ejusmodi acceptis pro libitu disponendi facultatem daret, ageret contra regulam & constitutiones. *Ad 2.* Superiorissa habeas administrationem honorum sui monasterii potest circa ea disponere, prout bonum & æquum ipsi videbitur. Semper quoad hoc autem attendenda est consuetudo in monasterio recepta. *Ad 3.* Communitas potest facere honorarium etiam notabile Episcopo ratione protectionis & favoris, quibus ab eo gaudet. *Ad 4.* Superiorissa non tenetur solvere debita Monialis sibi subditæ in præjudicium Communitatis. Neque ipsi Moniali licet negotiationem aliquam exercere, utpote omnibus personis sacris prohibitam. *Ad 5.* Confessarius inprimis debet monere ejusmodi Monialem, dein omnino ipsi absolutionem denegare, si emendare se nolit. *Fromageau.*

No-

NOTA. *Ad 1.* Sufficit accepta referre ad depositum, a Superiorissa asservandum, ut sine ejus consensu quidpiam applicari non possit. *Ad 2.* Superiorissa ex bonis communitatis nil potest expendere, nisi cum rationabiliter præsumpto consensu communitatis.

CASUS LVIII. Quæritur 1. An detur obligatio servandi vota solemnia sub peccato mortali? 2. An eadem sit obligatio servandi regulam & constitutiones Ordinis? 3. An ea sit obligatio voti paupertatis, quæ est voti castitatis? 4. An obligatio votorum solemnium sit juris divini, aut tantum humani?

g. *Ad 1.* Vota solemnia obligant sub peccato mortali. *Ad 2.* Non tamen idem dicendum de regulis & constitutionibus Ordinum. *Ad 3.* Eadem est obligatio servandi votum paupertatis, quæ est servandi votum castitatis. *Ad 4.* Obligatio votorum solemnium est juris divini; Ecclesiæque in iis constituit essentiam status Religiosi. Leges mere humanæ jus suum obligandi sub pœna peccati trahunt a potestate Superioribus a Deo concessa ad conservandum rectum ordinem ac promovendum bonum publicum; & omnis doctrina contraria falsa est, temeraria & periculosa. Advertendum hic, quod falso quidam Gersoni Cancellario Parisiensi tribuerint opinionem; vota Regularium tantum pertinere ad regmen politicum, & gubernationem externam Religiosorum, nec ea obligare in conscientia: quod enim Gerson nunquam in ea fuerit sententia, complures Authores evincunt. *De Lamet.*

NOTA. Cum Religiosi voveant obedientiam conformiter ad constitutiones Ordinis, eo ipso indirecte etiam voveant observantiam quoad corpus constitutionum. Peccant ergo mortaliter, qui eas passim transgrediuntur, sicque monstrant earum contemptum interpretativum.

CASUS LIX. Introducta in monasteriis quibusdam reformatione, quidam Religiosi eam non acceptabant; iis proin a reformatis pensiones alimentariæ assignabantur, iisque contenti esse jubebantur. Jam quæritur, utrum hi Religiosi pensionarii parcius viventes, si quidpiam ex sua pensione residui habuerint, id tuta conscientia applicare possint in favorem consanguineorum suorum?

g. Non possunt residuum applicare in consanguineos, ne quidem in matrimonium elocandos, aut pro ingressu Religionis dotandos. *De Lamet.*

CASUS LX. Titius emisit votum peregrinandi ad sepulchra SS. Apostolorum, putans, Romam sexaginta tantum leucis distare a loco sui domicilii; postmodum autem comperit, distare ducentis leucis.

g. Non

q. Non tenetur adimplere votum suum; quia voluntas non fertur in incognitum, & error tollit consensum, absolute necessarium ad valorem voti. Jam, sicut vovens non tenetur servare votum in tali circumstantia, quam exclusam voluisset a voto suo, si eo tempore, quo emisit votum, obversata fuisset animo; sic quoque evidens est, cum hoc votum Titii nullum sit ex defectu consensus cadente in circumstantiam notabilem peregrinationis, quam vovens intenderat, Titium ad nihil teneri. C. B.

CASUS LXI. Filius a patre deprehensus in actuali ludo acerrime ab eo increpatur; hinc, ut non amplius incurrat indignationem patris, emittit votum nunquam amplius ludendi. Ligaturne voto adhuc post mortem patris?

q. Probabilius non amplius ligatur voto: principale enim motivum emittendi hoc votum fuit evitatio indignationis paternæ; quia autem defuncto patre non amplius subsistit hoc motivum, cessare debet etiam ipsa obligatio voti. C. B.

NOTA. In dubio de principali motivo seu fine voventis facienda est compositio seu transactio inter Deum & hominem per æquam commutationem voti: indignatio enim patris potuit esse potius occasio, quam causa unica voti; quò in casu certe tutius foret petere dispensationem aut commutationem voti.

CASUS LXII. Titius emisit votum amplectendi statum Religiosum; verum paucis post diebus blanditiis cujusdam puellæ captus eidem promittit matrimonium.

q. Per se loquendo tenetur implere primum promissum, ingrediendi Religionem: si enim quis tenetur implere votum Religionis, etiam si primum fuisset emissum post contracta sponsalia, multo magis tenetur ad illud implendum, si fuit emissum ante sponsalia. Dixi: *per se loquendo*; quia per accidens contingere posset, ut Titius non obstante voto Religionis teneatur ducere puellam, cui promissit matrimonium, v. g. si factò hoc promissio eam induxisset ad committendum peccatum, quin illa sciverit, eum esse voto ligatum; aut si eam non ducens locum præberet gravibus scandalis: tunc enim votum Religionis cessat esse majus bonum, nullamque amplius parit obligationem. C. B.

CASUS LXIII. Petrus emisit votum erogandi tres florenos in pauperes in honorem sacræ familiæ Christi, unum in quemdam senem, & reliquos duos in nutricem quamdam; quia vero novit hominem quemdam senem, cujus uxor erat nutrix, ipsi donat omnes tres florenos.

q. Satisfecit voto suo; quia in hoc casu nec materiæ voti, nec intentioni Petri quidpiam deest ad perfectam adimplerionem voti. C. B.

CASUS LXIV. Cajus emisit votum singulis annis semel jejunandi in honorem S. Joannis die sibi libero. Tandem pertæsus hujus obligationis, ad persolvendum votum suum eligit vigiliam Nativitatis.

q. Non satisfacit voto suo: licet enim per se loquendo per unicum actum satisfieri possit pluribus obligationibus, in hoc tamen casu id non procedit; quia hoc votum jejunii videtur cadere in jejunium aliunde non præceptum, si ve spectetur finis, quem Cajus habuit emittendo votum, si ve pensetur fastidium, quod Cajus concepit de hac obligatione sua, id quod intelligi non potest, nisi de jejunio distincto ab omni alio jejunio aliunde præcepto. Hinc Cajus jejunium, ad quod vi voti tenebatur, confundere non potuit cum jejunio aliunde præcepto. C. B.

CASUS LXV. Octavius emisit votum singulis annis jejunandi in festo S. Apolloniæ. Jam quærit, utrum teneatur jejunare sabbato præcedente, si hoc festum incidat in diem Dominicam.

q. Præscindendo ab intentione particulari, quam habere potuit Octavius emittens hoc votum, & solum considerando mentem ac consuetudinem Ecclesiæ, Octavius tenetur jejunare sabbato præcedente. C. B.

NOTA. Etiam si vovens habuisset intentionem jejunandi in die Dominica, votum tamen commutandum foret tanquam imprudens.

CASUS LXVI. Fabius emisit votum centies in anno recitandi salutationem Angelicam; & tamen nunquam recitavit. Peccavitne mortaliter?

q. Si vovit, se recitaturum has preces distinctis centum diebus, ita, ut quolibet horum dierum ad recitandam semel salutationem Angelicam se obligaverit, non peccavit mortaliter; quia quælibet salutatio Angelica seorsum spectata est objectum leve, obligatioque pro determinato die imposita non transit in diem alterum. Verum si simpliciter vovit, se recitaturum has preces sine ulla distinctione aut distributione dierum, peccavit mortaliter; quia integer numerus harum precum jam constituit materiam notabilem. C. B.

CASUS LXVII. Bertha vidua emittit votum per decem annos non manducandi carnes die Mercurii; quod etiam si deli-

deliter fervat per quinque annos. Cum autem postea transfisset ad secundas nuptias, maritus ipsi prohibet hanc abstinentiam, imo irritat votum.

R. Maritus non potuit irritare hoc votum; quia Bertha illud emisit, dum nondum ipsi subjecta erat. Verum quia adimpletio hujus voti potest actu esse valde molesta marito, hic potest ejusdem suspendere effectum, & Bertha absque scrupulo obedire. C.B.

CASUS LXVIII. Joannes emisit votum largas elemosynas distribuendi in pauperes, si Deus per mensem ipsum præservaret a peccato, cujus contraxit consuetudinem. Verum ne teneretur implere votum, ultimo die mensis de liberate committit illud ipsum peccatum.

R. Non tenetur ad erogandas has elemosynas; quia in voto conditionato, per se loquendo, non datur obligatio implendi votum, quando conditio non est impleta, prout accidit in casu proposito. Nihilominus si intentio Joannis se obligandi fuisset etiam in casu, quo ab ipso penderet, ponere conditionem vel non ponere, evidens est, eum non obstante peccato commissio obligari ad erogandas elemosynas. *Girib. de Voto. Suarez de Voto. Filuc.*

NOTA. Cum Deus fecerit, quod erat in se, conferendo extraordinariam præservationis gratiam, cum qua facile potuisset perseverare in die mensis ultimo, & promissio utrinque onerosa pertineat ad contractus bonæ fidei, malitiose impediens completionem contractus tenetur compaciscere ad damnum & interesse. Hinc melius responderetur, Joannem non obstante relapsu teneri ad impletionem voti, conformiter ad regulam juris: *Quicumque sub conditione obligatus curavit, ne conditio existeret, nihilominus obligatur.* Qui voto suo intendit finem, per idem votum etiam obligat se, quod studiose & ex proposito non velit ponere obstacula ad assequendum finem. De cætero prudens confessarius facile meminerit, ejusmodi infideli poenitenti id ipsum pro poenitentia esse injungendum, quod fraudulenta nequitia evitare voluit.

CASUS LXIX. Petrus viginti annos natus ac in gravi infirmitate constitutus emisit votum per totam vitam inferendi infirmis, si sanitatem recuperet. Recuperata jam integra sanitate quaerit, utrum & quamdiu possit differre executionem voti sui.

R. Potest quidem executionem voti differre, sed tantum ad breve tempus, v. g. ad quatuor aut quinque menses. C.B.

NOTA. Ad ejusmodi votum requiritur maturior ætas, & prudens iudicium; & ideo ob defectum prudentiæ de valore voti facile dubitari, & commutationi locus esse possit. Si autem hoc votum certo validum censetur, nec ratio illud commutandi suppetat, memi-

nisse

nisse oportet verborum Scripturæ ab initio hujus articuli n. 3. allegatorum: *Si mordatus fueris &c.* & ex hoc principio dilatio quinque mensium, aut etiam quinque septimanarum nimis indulgenter conceditur illi, qui votum absque omni dilatione implere potest.

CASUS LXX. Oleander maritus vovit castitatem, & quidem cum consensu uxoris suæ; & tamen ea adhuc reddit debitum conjugale marito id petenti.

R. Potest illud reddere; uxor enim præcise consentiendo in votum mariti non se privavit jure petendi aut reddendi debitum conjugale; hinc potest licite illud reddere, etiam si maritus non habeat jus illud petendi. Non licet quidem debitum conjugale reddere, quando ex parte actus se tenet circumstantia petitionem reddens illicitam; sed si ejusmodi circumstantia se tenet solum ex parte personæ, ut in ca. ti proposito, non est illicitum illud reddere, etiam petatur illicite. C. B.

NOTA. In casu, quo comparis ostendit, se pati graves tentationes agendi contra votum suum, confessoralis tenetur petere debitum. Omnia ejusmodi vota conjugum in eodem lecto, ut inter plebejos moris est decumbentium, ob quotidiana transgressionum pericula a confessariis summpere dissuadenda, vel tanquam vota ob imprudentiam dubii valoris commutanda sunt.

Vide *Dispensatio in votis, Impedimentum voti, Professio religiosa, Religio, Religiosus, Paupertas religiosa.*

U S U R A.

1. *Usura juxta S. Antoninum est lucrum ex mutuo principaliter intentum,* Lucrum hoc potest consistere vel in pecunia, vel in omni alia re pretio pecuniario æstimabili.

2. Duplex distinguitur usuræ species; una *realis*, quæ committitur per pactum expressum vel tacitum recipiendi aliquod lucrum ex mutuo: altera *mentalis*, quæ committitur per solam percipiendi lucri intentionem.

3. Usura est prohibita jure naturali, divino, ac humano tam ecclesiastico quam civili.

4. Clerus Gallicanus anno 1700, sequentes hac de re propositiones debita censura perstrinxit.

PROPOSITIO LV. *Cum numerata pecunia pretiosior sit numeranda, & nullus sit, qui non majoris faciat pecuniam presentem quam futuram, potest creditor aliquid ultra sortem a mutuario exigere, & eo titulo ab usura excusari.*

PROPOSITIO LVI. *Usura non est, dum ultra sortem aliquid exigitur tanquam ex benevolentia & gratitudinis debitum; sed solum si exigatur tanquam ex justitia debitum.*

Dici. Cas. Cons. Tom. III.

U u

PRO.